

'Duitsers denken dat Nederlanders tolerant zijn'

„Iedereen maakt meteen plaats als ik met een Duitse krant in de hand een druk café binnen kom”, zegt Siggie Weidemann (48), correspondent van de *Süddeutsche Zeitung* in Nederland. „Dat is een vorm van discriminatie die niet het gewelddadige karakter van de discriminatie tegen Marokkanen of Turken. Het is subtieler. Duitse kennissen die hier met de auto komen, worden in het verkeer gesneden of er wordt een hakenkruis in de lak gekrast. Heel jammer, omdat de Duitsers juist zo'n positief beeld van Nederland hebben.”

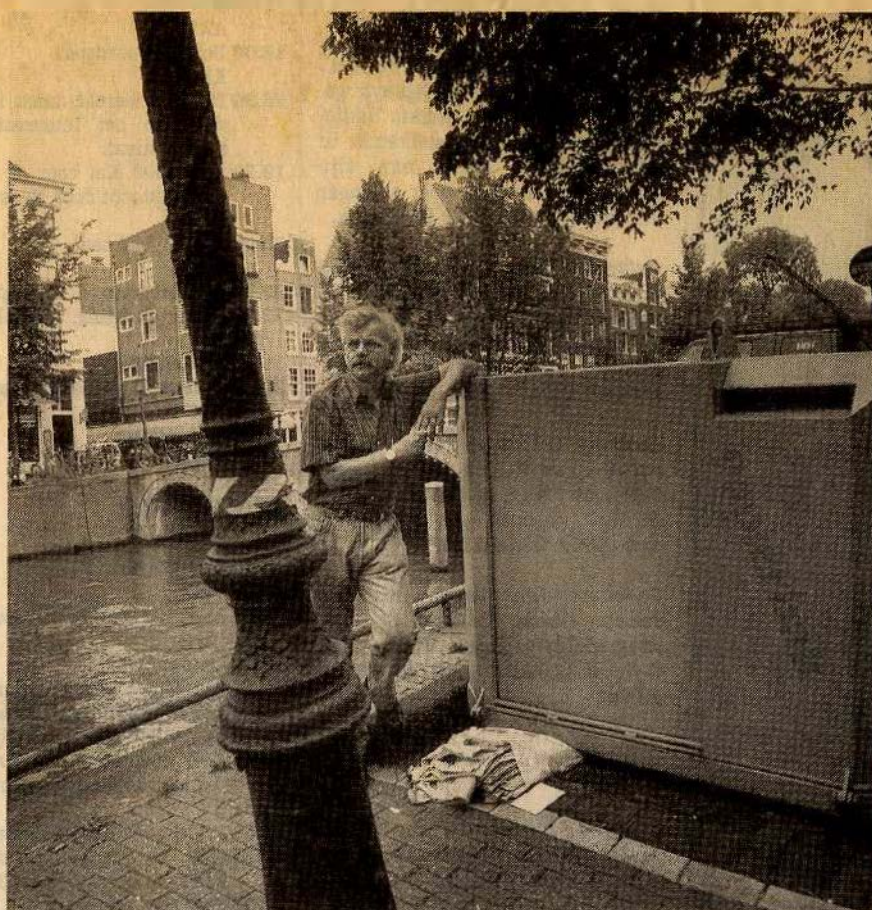
Aanvankelijk werkte Siggie Weidemann twee jaar als freelancer voor de *Frankfurter Allgemeine* in Nederland. Hij schreef niet alleen tal van verhalen over Nederland, maar ook een met een prijs onderscheiden verhandeling over George Orwell. Dat leverde hem de uitnodiging op van de *Süddeutsche Zeitung* voor een vast correspondentie in Nederland. Hij werkt incidenteel ook mee aan programma's van de Westdeutsche Rundfunk (WDR).

Weidemann heeft een 'vrije opdracht', de meeste van zijn artikelen spruiten voort uit eigen initiatief. Een enkele keer wordt hem vanuit de redactie in München verzocht om een bepaald onderwerp ter hand te nemen. „De centrale redactie laat mij de onderwerpen die mogelijk zijn tot een artikel leiden zelf beoordelen. Ik bel vrijwel elke morgen naar de redactie, maak afspraken over onderwerpen, lengtes en invalshoeken.”

Tot twee jaar terug constateerde hij bij zijn krant een grote belangstelling voor Nederlandse politieke, culturele en maatschappelijke onderwerpen. Na de val van de Muur ervoer Weidemann een kentering. „De blik richtte zich sindsdien naar het oosten. Het Nederlandse voorzitterschap van de EG zorgde voor enig herstel. Nu schrijf ik nog hooguit één keer per week iets over Nederland, daarvoor was dat ten minste twee of drie keer in de week. Bovendien zijn de verhalen korter.”

De vaststelling dat zijn correspondentie gemakkelijker is geworden, wordt door Weidemann weersproken: „Ik moet nu meer vechten voor ruimte”. Als er sprake is van een 'Nederlandse volksaard', dan moet Weidemann daar inmiddels, woonachtig op een steenworp afstand van de Dam in Amsterdam, terdege kennis van hebben. Toch blijft hij zich nog dagelijks verbazen. „Wat nog sterk leeft bij Duitsers is dat Nederlanders heel vriendelijk en heel tolerant zijn. Maar als je hier langer verblijft, blijken al die dingen op clichés te berusten.”

Toen Nederland ruim vier jaar geleden ten koste van West-Duitsland Europees kampioen voetbal werd, viel het anti-Duitse sentiment Weidemann voor het eerst op. „Die houding neemt helaas toe, en ik tref die gek genoeg niet aan bij de oudere generatie, maar juist bij de jongeren tussen de 15 en 30 jaar; die zijn volledig anti-Duits. De T-shirts met de Nederlanders die hun achterste met de Duitsers afvegen, zoals die bij het laatste EK in omloop waren, daar zijn de Duitsers erg van geschrokken.”



Siggie Weidemann: „Er valt hier niets meer te beleven”.

VOOR DE KRANT IN NEDERLAND

Weidemann schreef een verwonderde beschouwing over de weezin op Nederlandse scholen om Duits te leren. „Zelden heb ik zoveel reacties gekregen; van lezers, van universiteiten: 'Wat is dat nou?' Ik weet niet of het überhaupt bekend is hoeveel sympathie Nederlanders in Duitsland genieten.”

Het liefst wil Weidemann niet te veel aandacht aan het onderwerp besteden, maar na enig aandringen doet hij een poging tot verklaring: „De eerste en tweede na-oorlogse generatie Nederlanders verzetten zich tegen het feit dat hun ouders gewoon weer Duitse produkten kochten. Ik herinner me dat Hans van Mierlo tegen de toenmalige Westduitse ambassadeur Von der Gablentz zei: 'Wij waren altijd anti-Duits op school om te bewijzen dat we beter waren dan onze ouders. Wij verzetten ons nog steeds tegen de vijand.' Dat gevoel wordt steeds sterker. Dat komt misschien omdat hier niets meer te beleven valt. Nederland is in principe af. Het land wordt alleen nog maar afgebroken.”

Weidemann signaleert die 'afbraak van de verzorgingsstaat' in tal van sectoren. „Neem de kunstenaarsregelingen. Zo'n regeling is goed bedoeld, maar er wordt te veel misbruik van gemaakt. De SKR was uniek in de wereld, maar nu worden

er 200.000 kunstwerken cadeau gegeven.”

Volgens Weidemann staat het beleid ten aanzien van vreemdelingen in Nederland haaks op het tolerante imago van ons land. „De stemming bij de vreemdelingenpolitie is vijandiger, grimmiger geworden. De houding ten aanzien van de Russische joden heeft bij mij en mijn collega's in Nederland een smet op de spreekwoordelijke Nederlandse tolerantie geworpen. Dat maakt volgens mij ook onderdeel uit van die totale afbreuk van de verzorgingsstaat. Op straat wekt Nederland een ongelofelijk gemoedelijke indruk. Je ziet Chinezen, Surinamers en Nederlanders met hun stoelen voor de huizen zitten. Dat vind je, met uitzondering van Engeland, nergens in Europa. Maar wanneer je met ze praat, dan blijken daar veel frustraties te zitten. Hun protesten zijn afgekocht met sociale voorzieningen. Ze hebben woningen, eten, en zo blijven ze rustig.”

Aan herdenkingen van de Tweede Wereldoorlog besteedt Weidemann niet veel aandacht meer: „Vroeger schreef ik er veel over. Maar het probleem is, dat de Duitsers het niet begrijpen. Waarom gebeurt dat zo vaak? De Auschwitz-herdenking, de Februaristaking, de meidagen... De jongere Duitse generaties

zijn heel goed op de hoogte van de nazi-geschiedenis. Er komen nu veel Duitse schoolkinderen naar het Anne Frankhuis, naar het Joods Historisch Museum. Die zijn er meer bij betrokken dan de horden die naar Zandvoort en Scheveningen trekken en hier voor de files zorgen.

„Toch zijn Duitsers economisch gezien blijkbaar belangrijk; het *Journal* maakt er altijd keurig melding van. In Duitsland zult u geen krant vinden die aandacht besteedt aan Nederlandse toeristen die naar Duitsland komen. Maar zelfs de mensen die van het toerisme leven zijn niet aardig tegen Duitsers. Een tijdje geleden zei de directeur van het *Nederlands Bureau voor Toerisme*: 'Voor ons is één Japanner net zo belangrijk als tweehonderd Duitsers'.”

Weidemann heeft de Nederlandse gevoelens ten aanzien van de overname van Fokker door de Duitse vliegtuigfabrikant Dasa 'terughoudend' verslagen. „Over het algemeen denken Duitsers dat Nederland industrieel niets voorstelt. Duitsland is de belangrijkste handelspartner van Nederland, maar omgekeerd staat Nederland voor Duitsland op de vierde plaats. Dat is bij ons bijna niet bekend. Bekend is alleen dat Shell, Philips en Fokker Nederlands zijn. Maar landbouw, bloemen en milieu zijn echte 'Nederland-onderwerpen'. Vroeger hoorden de drugs daar ook bij, maar daar schrijf ik nauwelijks meer over. Het Nederlandse drugsbeleid is overal ter wereld afgekeken. Amsterdam heeft nu zelfs een eigen bezoekerscentrum, met centen van de EG, om al die mensen uit het buitenland op te vangen: politici, politiemensen en maatschappelijk werkers. Ik vind dat erg positief. Jammer is alleen, dat er een algemene terugval in liberaliteit valt te constateren.”

Nederland als 'gidsland', het is aan Siggie Weidemann na een zestal jaren Nederland niet meer besteed: „Die Postbus 51-spotjes vind ik erg vervelend. In Duitsland kennen we die flauwekul niet. Wat moet ik ermee? Ze zijn zo moralistisch, net als die spotjes voor de verkeersveiligheid. Het werkt niet en het is zonde van de centen.”

Als Weidemann binnenkort, zoals in de lijn der verwachting ligt, naar een andere standplaats wordt verplaatst, wat zou hij dan het meest missen? „Het gemakkelijkste reizen. Vanmorgen ging ik even naar Den Haag. Ik reis rustig even van Leuwarden naar Maastricht. Kom daar in Duitsland maar eens om. Toch is er een grote variatie in het bestaan. Als ik drie dagen in Hamburg ben, krijg ik grote heimwee naar Amsterdam. Het is een klein stadje, maar met allure. Ik doe hier alles met de fiets, dat vind ik prettig. Het culturele aanbod vind ik ook erg goed. Ik ben bezig met een boek daarover.”

Weidemann zou het daarentegen als een verlossing beschouwen om afscheid te nemen van de zijns inziens typisch Hollandse 'vergadercultuur': „Als je iemand belt, is steevast het antwoord: 'Die zit in vergadering. Kunt u terugbellen?' Dat stoort me al vanaf het begin dat ik hier ben. Er wordt hier alleen nog maar vergaderd

omwille van het vergaderen. De positieve kant daarvan is: iedereen zoekt een consensus met elkaar, hoewel men vaak tevoren al de meningen heeft vastgelegd. Het wordt een schijnvertoning, een ritueel gesponsord door de koffieproducent”.

Die consensus-mentaliteit treft Weidemann bij uitstek aan in de Nederlandse politiek: „Er worden veel besluiten genomen, maar er wordt bijna niets tot uitvoering gebracht. Dat maakt die politiek zo saai. Misschien komt dat ook wel omdat er in Nederland altijd meteen 'een prijskaartje aan zit'. Dat is opvallend. In Nederland zegt men altijd meteen wat iets kost. Of het nu het cellentekort, de Betuwelijn of een VN-kantoor in Den Haag betreft; hoeveel kost het? Dat is een soort schraapzucht, die je ook op kleine schaal ziet. Je gaat ergens eten en na afloop moeten alle uitgaven worden berekend. 'Hij heeft een pilsje meer gedronken...' Vreselijk! Het duurt trouwens heel lang voordat je in Nederland in een café een pilsje krijgt aangeboden. Ik weet niet of dat geslotenheid of gierigheid is”.

„Jammer van Amsterdam is dat die stad zo slecht wordt bestuurd. Het is de mooiste stad van Europa, maar — ik durf het als Duitser bijna niet te zeggen, *Sauberkeit* is een beladen begrip — je stapt steeds vaker in de hondepoep. Amsterdam is een ventiel, niet alleen voor buitenlanders, maar ook voor Nederlanders uit Limburg of Groningen. Die stad dient voor die mensen om dingen te doen die ze thuis niet kunnen doen.

„Nederland stond voor mij vroeger voor tulpen en het kaasmeisje. En voor Rudi Carrell en Herman van Veen. Ik weet nog dat in Hamburg alle voorstellingen van Herman van Veen en Harry Saksioni waren uitverkocht. Maar dat optreden was ook zo prachtig! Van een omgekeerde bewondering is geen sprake. Ik weet wel: een Nederlander die Duits spreekt klinkt aangenamer dan een Duitser die Nederlands spreekt. Toen ik op het Goethe-instituut Nederlandse les nam, vroeg iemand mij: 'Waarom leer je eigenlijk Nederlands? Ze horen toch meteen dat je een rotmof bent?' Dat geeft aan hoe Duitsers zich hier voelen. Ze trekken zich terug in hun cocon, uit angst voor reacties. Ik spreek hier ook nooit meer Duits in het openbaar, maar altijd Engels. Tegen al mijn vrienden die hier komen geef ik het advies: spreek Engels.

„Vier jaar geleden, tijdens het EK, ben ik met biër ondergegooid. De kinderen van mijn collega van de *Frankfurter Allgemeine* zijn op school geschopt en geslagen. Ik praat daar liever niet over, omdat ik geen zeurpiet wil lijken. Maar shockerend is het wel. Ik heb wel eens gedacht: Duitsers die Turken of Marokkanen discrimineren, moesten maar eens voor straf vier weken met een Duitse krant door Amsterdam lopen.”

Eerste aflevering van een serie over buitenlandse correspondenten in Nederland.

HANS RENDERS en TOM ROODUIJN